

Številka: 007-73/2014/

Datum: 27.11.2014

MINISTRSTVO PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

gp.mp@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnem registru – mnenje IP

ZVEZA: vaše zaprosilo št. 0070-337/2014 in gradivo z dne 26.11.2014

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) je prejel vaše zaprosilo za posredovanje pripomb k predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnem registru; EVA 2014-2030-0051 (v nadaljevanju: predlog novele) z vidika pristojnosti Pooblaščenca. V nadaljevanju vam zato na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 67/07, uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZVOP-1) posredujemo naše mnenje.

Pooblaščenec najprej nasprotuje obravnavi predloga novele po nujnem postopku. Nikakor namreč ne more deliti mnenja predlagatelja, da bi lahko z obravnavo predloga novele po rednem postopku nastale težko popravljive posledice za delovanje države, kot to za nujni zakonodajni postopek terja prvi odstavek 143. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije. Nasprotno. Prepričani smo, da način dostopa do podatkov, ki so vsebovani v sodnem registru (in javni) na noben način ne vpliva na varnost pravnega prometa in nima nobenih posledic za državo. S takšnim predlogom se slej ko prej zasledujejo zgolj interesi zasebnega sektorja po ponujanju storitev z dodano vrednostjo, ki pa na delovanje države (na javni interes) nimajo nobenega učinka – razen potešitve radovednosti državljanov. Na drugi strani ne sme biti spregledana pravica posameznikov, četudi ti nastopajo v vlogi družbenikov, ustanoviteljev ali zastopnikov pravnih subjektov, da obdržijo del zasebnosti (in varstva osebnih podatkov) tudi, ko so določeni njihovi osebni podatki v sodnem registru javni zaradi varstva pravnega prometa.

Pooblaščenec predlaga, da se o obravnavani tematiki omogoči široka razprava, v kateri se upoštevajo vsi vidiki – tega nujni postopek ne omogoča. Primarno pa je pomembno, da po mnenju Pooblaščenca pogoji za nujni postopek v tem primeru nikakor niso izpolnjeni.

Kot izhaja iz že zapisanega v uvodu, Pooblaščenec opozarja predlagatelja na upoštevanje temeljnega načela sorazmernosti. Razkriti je torej treba tiste podatke in na tak način, da bo dosežen cilj (varnost pravnega prometa), pri čemer bo primerno upoštevana tudi človekova pravica posameznikov po določeni meri ohranitve zasebnosti. Na tem mestu želimo spomniti na **sodbo velikega senata Sodišča EU (SEU) v združenih zadevah C-92/09 in C-93/09**. Kmetijska zadruga in kmet sta izpodbijala proaktivno objavo prejemnikov kmetijskih subvencij, ki je bila v času postopka zapovedana z Uredbo Sveta (ES) št. 1290/2005 z dne 21. junija 2005 o financiranju skupne kmetijske politike. Po njunem mnenju objava zneskov, ki sta jih prejela, ni bila upravičena zgolj zaradi domnevno prevladujočega javnega interesa nadzora javnosti nad porabo javnih

sredstev. Že predložitveno sodišče je njuno mnenje delilo in v zaprosilu SEU med drugim zapisalo, da sama določba Uredbe, s katero se želi doseči večja preglednost pri uporabi sredstev iz evropskih skladov, ne izboljšuje preprečevanja nepravilnosti, torej nadzornih mehanizmov, ki so zasnovani za njeno izvajanje. Posledično obveznost objave nikakor ni sorazmerna z zasledovanim ciljem, pri čemer se je predložitveno sodišče sklicevalo še na **sodbo SEU z dne 20. maja 2003 v združenih zadevah Österreichischer Rundfunk in drugi (C-465/00, C-138/01 in C-139/01)**¹.

SEU je s sodbo razveljavilo določbo Uredbe Sveta, ki je nalagala proaktivno objavo podatkov o prejemnikih kmetijskih subvencij. Pri tem je izhajalo iz Listine EU o temeljnih pravicah (Listina) in Konvencije Sveta Evrope o temeljnih pravicah in svoboščinah (EKČP). Ugotovilo je, da se spoštovanje pravice do zasebnega življenja v zvezi z obravnavo osebnih podatkov, ki jo določata člena 7 in 8 Listine, nanaša na vsako informacijo o določeni ali določljivi fizični osebi² in, da morajo dopustne zakonite omejitve pravice do varstva osebnih podatkov ustrezati omejitvam, ki so dovoljene v okviru člena 8 EKČP³. Sklicevanje na varstvo iz členov 7 in 8 Listine in zaščito iz tega naslova je priznalo tudi pravnim osebam, kadar je iz imena pravne osebe razvidna ena ali več fizičnih oseb (točka 53 sodbe). Vsega navedenega predlagatelj ob pripravi predloga novele ni upošteval oziroma napačno izhaja iz predpostavke, da pravne osebe nikoli ne uživajo varstva osebnih podatkov.

Bistvena za odločitev SEU v zadevah **C-92/09 in C-93/09** (potem, ko je v določenih primerih – tudi v konkretnem - priznalo pravico do varstva osebnih podatkov tudi pravnim osebam) pa je bila presoja sorazmernosti ukrepa. Po členu 52(1) Listine se izvrševanje pravic, kot sta pravici iz členov 7 in 8 Listine, lahko omeji, če so te omejitve predpisane z zakonom, če spoštujejo bistveno vsebino teh pravic in svoboščin ter če so – ob upoštevanju načela sorazmernosti – potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa. Vselej je torej treba preučiti, ali obstaja uravnoteženo razmerje med interesi, ki se zasledujejo z objavo in posegi v interese, ki z njo nastanejo. V zvezi s tem je SEU že presodilo, da morajo biti odstopanja in omejitve varstva osebnih podatkov strogo omejene na tisto, kar je nujno (sodba SEU **Satakunnan Markkinapörssi in Satamedia, C-73/07**, točka 56). SEU je v sodbi v zadevah **C-92/09 in C-93/09** izrecno zapisalo, da ni mogoče določiti, da ima cilj preglednosti samodejno prednost pred pravico do varstva osebnih podatkov (kot je pred tem že presodilo v sodbi **Komisija proti Bavarian Lager, C-28/08 P**, točke od 75 do 79), tudi če gre za velike ekonomske interese.

Kot že navedeno je SEU v zadevah **C-92/09 in C-93/09** presodilo, da določbe prava Unije, ki so nalagale objavo podatkov o prejemnikih kmetijskih subvencij (četudi se podatki nanašajo na pravne osebe), ne določajo pravičnega ravnovesja glede upoštevanja obravnavanih interesov – in je zadevne določbe uredbe razveljavilo.

Primer predloga novele je po našem mnenju povsem primerljiv s primeroma **C-92/09 in C-93/09**. Predlagatelj ni predloga novele ni opravil nujnega tehtanja različnih interesov, ampak je poenostavljeno izhajal iz predpostavke, da pravne osebe (nikoli) ne uživajo varstva osebnih podatkov. Pri tem je zanemaril tudi dejstvo, **da želi omogočiti iskanje po osebnem imenu in celo EMŠO**, ki sta vselej osebna podatka in se vselej nanašata na določeno osebo, še posebej v povezavi s podatkov o pravnem subjektu, ki ji ta oseba na različne načine pripada (kot ustanovitelj, družbenik, direktor, zastopnik...).

¹ Evropsko sodišče za človekove pravice je v tem primeru ob razlagi člena 8 EKČP presodilo, da **se pojem „zasebnost“ ne sme razlagati restriktivno in da „načeloma poklicnih dejavnosti ni mogoče izključiti [...] iz pojma „zasebnosti“**“ (glej še sodbi **Amann proti Švici**, točka 65, in **Rotaru proti Romuniji**, točka 43).

² Glej zlasti sodbi Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 16. februarja 2000 v zadevi **Amann proti Švici**, *Recueil des arrêts et décisions* 2000-II, točka 65, in z dne 4. maja 2000, v zadevi **Rotaru proti Romuniji**, *Recueil des arrêts et décisions* 2000-V, točka 43.

³ Op IP – biti morajo nujne v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato, da se prepreči nered ali zločin, da se zavaruje zdravje ali morala ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi.

Predlagatelj je spregledal tudi dejstvo, da je varnosti pravnega prometa zadoščeno že po veljavnem ZSReg, saj lahko vsakdo na enostaven način izve tudi osebne podatke ustanoviteljev, družbenikov, direktorjev, zastopnikov, ki so javni in vezani na subjekt vpisa.

Načelo sorazmernosti je uzakonjeno z določbo 50/II in 51. člena veljavnega ZSReg. Po navedenih določbah nihče, razen uporabnikov, ki jim za določene namene dostop do podatkov o tem, ali je določena oseba ustanovitelj (družbenik) v subjektu vpisa in v katerem subjektu vpisa je ustanovitelj (družbenik); in ali je določena oseba član uprave oziroma nadzornega sveta v subjektu vpisa in v katerem subjektu vpisa je član uprave oziroma nadzornega sveta, daje 51. člen ZSReg, tega upravičenja nima. Tako **je v veljavni zakonski ureditvi spoštovano načelo sorazmernosti na način, ki ga terjajo Ustava RS, sodbe SEU in ESČP.**

Glede na navedeno Pooblaščenec predlaga zavrnitev predloga novele, saj predlagatelj v ničemer ni izkazal, da je sprememba potrebna (še posebej ne njen sprejem po nujnem postopku), spregledal je tudi, da posega na področje osebnih podatkov in posledično ni opravil testa sorazmernosti.

Javnost podatkov, kot predlaga predlagatelj pa po mnenju Pooblaščenca tudi ne bo zagotavljalo doseganja osnovnega cilja, ki naj bi ga novela zasledovala, to pa je varstvo pravnega prometa in odkrivanje nepravilnosti oziroma kršitev. Oboje je namreč potrebno zagotavljati na drug način, predvsem pa preko za to pristojnih organov in ne s prekomernimi in povsem neomejenimi posegi v zasebnost.

Lep pozdrav,

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka